

Cooperació catalana

Juliol 2022

Any 43è

PVP 3,00 €

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

Centre Mèdic Integral: la persona al centre

Pàg. 10

Una Cooperativa
de Salud para
cuidar y ser
cuidadas.

Adrià Rabadà:
«Som pocs viticultors; ningú
es pot quedar pel camí»

Pàg. 13

Memòria cooperativa,
La Unió Cooperatista
Barcelonesa

Pàg. 16

Economia per la vida,
Comerç just i compromís
polític

Pàg. 20

Integral
Cooperativa
de Salut

Salut laboral per a persones i organitzacions.

Transformem el nostre entorn mitjançant aportacions de caràcter social amb la fórmula cooperativa com a motor de canvi.

- Integració de la prevenció de riscos laborals, des de la proximitat i la implicació.
- El BenEstar de les persones, el motor de l'Economia.

Confiança

Comunitat

Coneixement

SePrA
sepra.coop

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arç Cooperativa pots fer un consum responsable tot impulsant el mercat social

www.arc.coop

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

 Col·lectiu Ronda
Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Josep Edo, Agnès Giner, Carla Liébana, Xavi Palos, Ricard Pedreira, Xavier Pié, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Àlex Romaguera, Quim Sicília, Jordi Via i Armand Vilaplana.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Centre Mèdic Integral.

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal B-22.823/80

Edició impresa: ISSN 1133-8415.

Edició digital: ISSN 2696-9386.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Sònia Cruz.

05

EDITORIAL

Treball digne i economia social i solidària.

06

NOTICIARI

Agnès Giner

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

El Bloc 4, un nou equipament per fer créixer i enfortir el cooperativisme i l'economia social. *Confederació de Cooperatives de Catalunya*

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Integral: la persona al centre. *Carme Giménez*

13

L'ENTREVISTA

Adrià Rabadà. *Sara Blázquez*

16

MEMÒRIA COOPERATIVA

La Unió Cooperatista Barcelonesa: un exemple de la importància de la conservació i visibilització de la memòria històrica cooperativa. *Mar Masip*

19

DIADACOOOP

Manifest de la Diada Internacional de les Cooperatives 2022.

20

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Comerç just i compromís polític: el poder de la compra pública responsable. *Anna Bardolet i Carla Liébana*

22

REFLEXIONS

Com crear la motivació i mantenir-la en les cooperatives. *Ricard Pedreira*

24

OPINIÓ

Pau i convivència cordial (II part). *Daniel Jover*

27

RESSENYA

Per una política antiracista de la protecció. *Montse Pallarès*

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Sonia Cruz Rivero

(Vilafranca del Penedès, 1978),
directora d'àrea de captació de fons i gestió de subvencions d'Actua Sccl.

El cooperativisme és una forma d'entendre la vida; els valors i els principis pels quals es regeix han d'anar en consonància amb la teva forma d'ésser i d'entendre la societat i la seva economia. Per mi, per ser cooperativista no n'hi ha prou de participar o com a sòcia o treballadora en una cooperativa, sinó que cal deixar de pensar en els teus interessos individuals per prioritzar els interessos col·lectius.

Aquest aspecte és clau quan participes en una entitat de primer nivell, però quan participes en una entitat de segon nivell com és l'FCTC, els objectius que et marques encara són i han de ser més ambiciosos, perquè en aquell moment treballes per cooperativitzar la societat: posaràs esforços per viure en un món millor, més just, equitatiu, responsable...

Hi ha poques coses que no em convencin del cooperativisme, si la mirada és des de l'obertura que es mereix. Si haig de dir què no em convenç, parlaria de quan el cooperativisme no es practica com s'ha de practicar, quan es competeix en comptes d'intercooperar, quan oblidem que no estem soles, quan deixem de ser solidaris o solidàries...

La FCTC vetlla per això, promovent espais de participació, oferint-nos la possibilitat de conèixer-nos. Difon i promou el cooperativisme en la seva globalitat.

Crec que una economia per a la vida és factible i necessària. Tal com deia Leonardo Boff sobre l'economia per a la vida: "Se trata de rescatar

el sentido originario de la economía como actividad destinada a garantizar la base material de la vida personal, social y espiritual. [...] En primer lugar, somos seres de necesidad: necesitamos comer, beber, tener salud, habitar, y otros servicios [...] Es el campo de la economía" (Leonardo Boff).

Per mi no es tracta només de satisfer les nostres necessitats, sinó de vetllar pel benestar del nostre ecosistema.

Per sort, cada vegada som més conscients de la necessitat d'una economia transformadora, una economia al servei de les persones i el planeta, i aquesta economia és la que promou el cooperativisme.

La pandèmia ens ha posat la solució sobre la taula; el cooperativisme ha estat a l'altura de les circumstàncies.

Ens ha fet veure la necessitat de promoure organitzacions que contribueixin al bé comú, una economia amb valors, amb finances sostenibles, un model amb valors i indicadors que vetllin tant pel benestar de les persones com per la salut dels ecosistemes. Un model d'economia democràtica capaç d'afrontar qualsevol tipus de crisi. Un model d'economia solidària, col·laborativa.

La Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC), com a entitat representativa del cooperativisme, creu fermament en el cooperativisme com el model econòmic transformador que la societat necessita. I és per això que fa accions per promoure la participació del cooperativisme en les reflexions per al pacte per una economia per a la vida.

Treball digne i economia social i solidària

El juny passat, la 110a. Conferència Internacional del Treball de l'OIT va adoptar la Resolució i Conclusions de la Comissió de la Discussió General sobre el treball digne i l'economia social i solidària (ESS).

Es tracta de la primera deliberació integral sobre economia social i solidària en la Conferència Internacional del Treball, així com del primer debat d'alt nivell en el sistema de les Nacions Unides. Cal destacar que gairebé tots els exemples i casos presentats en els debats van ser cooperatives. Encara que l'ESS no és nova, la seva importància per a les polítiques públiques i la seva visibilitat han augmentat considerablement des de primers d'aquest segle.

Les Conclusions remarquen que l'ESS contribueix a solucions ben establertes i innovadores per oferir oportunitats de treball digne i satisfer les necessitats dels grups desafavorits i les persones en situacions vulnerables, especialment les dones. Reconeixen, també, el paper de l'ESS en el respecte de la dignitat humana, la construcció de comunitat i el foment de la diversitat, la solidaritat i el respecte pels coneixements i cultures tradicionals, incloent-li les dels pobles indígenes i tribals. Destaquen, igualment, el seu potencial per construir la inclusió social, especialment pel que fa a les dones, joves i grups desafavorits, com ara les persones desocupades, amb discapacitat, les treballadores migrants i els pobles indígenes.

Sense restar importància a la resolució de l'OIT, en aquests moments es tracta de bons propòsits que queden emmudits davant la barbàrie que mostren les eixordadores imatges del darrer salt de la tanca de Melilla, o del tràiler abandonat a San Antonio (Texas). De quina dignitat humana estem parlant?

Les vulneracions recurrents dels drets humans no es podran evitar o minimitzar si no s'intervé sobre les causes que les originen. En aquest sentit, convindria que les declaracions de l'OIT s'emmarquessin en una proposta global estructuralment transformadora de transició ecosocial on l'ESS vagi més enllà de la seva dimensió només pal·liativa.

FOTO: Cooperativa Las Mercedes de missatgeria ètica, inclusiva i sostenible a Barcelona.

RETRIBUCIÓ FLEXIBLE COM A FÓRMULA D'IMPULS PER A L'ESS

Neix Tandem Go, una nova cooperativa que, impulsada per Tandem Social, vol oferir una eina de millora per a les persones que treballen a l'ESS i el tercer sector: la retribució flexible. A través d'aquesta, les persones que treballen a l'economia social poden augmentar el seu poder adquisitiu, destinant fins a un 30% del seu salari a necessitats quotidianes exemptes d'IRPF com ara restaurants, transport públic, escola bressol, assegurança mèdica o formacions. Es tracta d'una fórmula que fa que puguin disposar de més, sense que les organitzacions assumeixin cap cost salarial addicional.

Tandem Go vol aportar el seu gra de sorra per enfortir l'ESS i el tercer sector al costat de les persones que hi treballen, alhora que fa que sigui més fàcil per a les organitzacions atraure i retenir talent, ja que poden oferir millors condicions a un cost molt reduït. Al mateix temps, aquesta eina també impulsa les proveïdores de l'ESS, en fomentar i promoure el consum dels seus serveis. És una manera de vetllar per totes les persones que treballen a l'ESS i al tercer sector, posant-les al centre des del mateix cooperativisme.

+ info: <https://tandemgo.coop>

80 ANYS DE L'AFUSELLAMENT DE JOAN PEIRÓ

El 24 de juliol es commemora el 80è aniversari de l'afusellament de Joan Peiró i Belis, vidrier, cooperativista i destacat anarcosindicalista.

La Comissió ciutadana Joan Peiró de Mataró, de la qual forma part la Fundació Roca Galès, farà com cada any una ofrena floral al Cementiri dels Caputxins de Mataró i a les 18 hores enlairarà vuit salves coincidint amb l'hora que es van produir els afusellaments. A les 21 hores tindrà lloc un acte al Cafè Nou i a les 22 hores hi haurà l'encesa del monument dedicat a Joan Peiró –situat al Pati del Cafè Nou de Mataró–, que s'acompanyarà amb la llum dels mòbils.

La Comissió Ciutadana Joan Peiró, a més, està preparant diverses activitats per a la tardor, com una exposició, una taula rodona, una conferència en el marc de l'Any Internacional del Vidre, etc., que s'anunciaran convenientment a les xarxes socials. Durant la tardor també hi ha previst que Memorial Democràtic organitzi alguna activitat a Barcelona i Mataró.

Joan Peiró i Belis (Hostafrancs, 1887 – Paterna, 1942) va ser vidrier i militant de la CNT. Va destacar com a organitzador de la Federació Nacional del Vidre en la seva joventut. Posteriorment, el 1922, i els anys 1928 i 1929, va arribar a ser secretari general de la CNT. Tanmateix la seva militància va tenir un rostre menys conegut: la direcció de la cooperativa de producció Cristalleries de Mataró (Fundació Ros Serra) a finals de la dictadura de Primo de Rivera, des d'on va defensar el cooperativisme com a eina revolucionària complementària als sindicats. Cristalleries de Mataró va néixer d'una doble tradició cooperativa: la de l'ofici dels vidriers i la de la ciutat de Mataró, i va esdevenir la cooperativa del vidre més potent de Catalunya durant la Segona República i la més antiga en funcionament.

+ info:

www.cooperadorsdemataro.coop/joanpeiro

www.rocagales.cat/joan-peiro-i-belis

@JoanPeiro75

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE “EL MOVIMENT FEMINISTA COOPERATIU”

La Lleialtat Santsenca de Barcelona va acollir el passat 30 de juny a la tarda la presentació del número 36 de la col·lecció Cooperativistes catalans, *El moviment feminista cooperatiu. L'agrupació Femenina de Propaganda Cooperatista (1931-1939)*, escrit per Marc Dalmau i Mar Masip, i editat per la Fundació Roca Galès amb Cossetània edicions.

La presentació del llibre va ser a càrrec de Dolors Marín, historiadora del moviment obrer, i l'acte també va comptar amb les intervencions de les persones autores, Marc Dalmau i Mar Masip, a més del director de la col·lecció Cooperativistes catalans, Antoni Gavallda, i del president de la Fundació Roca Galès, Xavier Palos.

El moviment feminista cooperatiu

La història de l'Agrupació Femenina de Propaganda Cooperatista és una biografia col·lectiva que glossa la trajectòria d'un conjunt de dones obreres que s'organitzaren per vindicar el seu dret a un espai propi i a conquerir l'autonomia dins el moviment cooperatiu català. Durant les primeres dècades del segle XX, en un context de forta hegemonia patriarcal, les cooperadores

catalanes, una minoria entre minories, prengueren consciència, es formaren i s'autoorganitzaren en una pugna per esdevenir visibles i ser reconegudes per la societat i pels seus companys. No obstant això, hagueren de transcórrer tres dècades per assolir-ho, durant la Segona República, coincidint també amb l'època de més esplendor del cooperativisme obrer de consum. I tan sols ho dugueren a terme a costa de fer-se omnipresents en qualsevol espai o activitat cooperativa. L'aportació d'aquelles dones senzilles fou bella i fulgurant, però breu, com un estel fugaç, com un miratge. Malauradament, la trista història que inaugura l'inici de la llarga nit franquista n'esborrà qualsevol traça o deix de llum, d'una forma contundent i fulminant, i condemnà al silenci i a l'oblit aquelles experiències emancipadores que avui feliçment rescabalem i intentem reproduir.

Un dels objectius d'aquest llibre és fer un reconeixement a aquestes dones, que tingueren un paper cabdal dins el cooperativisme i, per extensió, en tot l'obrerisme català.

III EDICIÓ DE LA FIRA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA MIGRANT I DIVERSA

El Cercle de Migracions i economia cooperativa de Coòpolis convoca la tercera edició de la Fira d'Economia Solidària Migrant i Diversa, que se celebrarà el proper 17 de setembre, amb el lema: Construint Economies Antiracistes per a totes.

Aquest any la Fira estarà especialment compromesa a donar suport a la Campanya #ILRegularización: cinc-centes mil signatures per a cinc-centes mil persones en situació administrativa irregular, essent conscients que totes elles, incloent-hi la infància en condicions d'irregularitat, són imprescindibles perquè l'Europa del capital pervisqui.

La tercera Fira arriba amb l'objectiu de consolidar aquest espai de retrobada i coneixement, com també de teixir xarxes que permetin aprofitar el potencial transformador de les diverses iniciatives socioeconòmiques impulsades per

persones migrades i racialitzades. De fet, està motivada per la força d'organització, transformació i reproducció de la vida que habita en aquests col·lectius i projectes.

En l'escenari mundial tan complex que vivim i davant els reptes que suposa, el Cercle de Migracions i economia cooperativa de Coòpolis estén la invitació als centenars de projectes que lluiten cada dia per transformar les coses; als col·lectius, persones migrants i diverses amb iniciatives, negocis, i/o projectes econòmics, amb forma jurídica o sense.

El període de preinscripció dels projectes interessats a participar en la Fira s'acaba el 28 de juliol. Després s'iniciarà el procés de selecció i confirmació als respectius projectes seleccionats.

+ info i inscripcions:
<https://firaessmigrant.bcn.coop>

COOPERATIVISME: MÉS ENLLÀ D'UN MODEL ECONÒMIC: EL TRACTAMENT DEL COOPERATIVISME EN LA HISTORIOGRAFIA

El passat 21 de juny, en el marc del II Congrés Internacional d'Història organitzat per la Universitat de Barcelona dedicat a les herències i els llegats, va tenir lloc la taula rodona "Cooperativisme: més enllà d'un model econòmic". Sota aquest títol es pretenia aprofundir en el debat sobre el tractament del cooperativisme en la historiografia i posar en relleu els fluxos d'influència que té el moviment tant en la societat com en la política, tant en èpoques passades com en l'actualitat.

La taula rodona va comptar amb la participació de diversos estudiosos del cooperativisme. Les seves intervencions van girar a l'entorn de la necessitat d'historiar la memòria cooperativa i incorporar-la als relats de la història social existent, com va ser el cas de la intervenció de Mar Masip.

Per la seva banda, Marc Dalmau va mostrar com és de necessària la recuperació dels discursos memorístics del cooperativisme perquè tenen una aplicació pràctica en la recuperació patrimonial cooperativa, i ho va exemplificar amb el cas actual de la Unió Cooperatista Barcelonesa i amb casos anteriors com van ser La Lleialtat Santsenca o la Flor de Maig. També es va comptar amb la participació d'Albert Irigoyen i Josep Maria Pons Altés, que mostraren com es poden aplicar els principis i els valors cooperatius en l'educació i com alguns models pedagògics els malentenen. Finalment, Ramón Arnabat va mostrar els resultats de les anàlisis de dades obtingudes pel seu grup de recerca centrat en la investigació de la història subalterna i contemporània.

Col·lectiu Ronda celebra 50 anys de lluites

La cooperativa d'advocats Col·lectiu Ronda compleix enguany el 50è aniversari de la seva fundació i ho va voler celebrar amb una trobada acompanyada de les persones sòcies i amigues que han aplegat al llarg de tots aquests anys de lluita per la defensa dels drets de les persones treballadores i acompanyament a cooperatives i entitats de l'economia social i solidària. La trobada va tenir lloc l'11 de juny al vespre, a la Masia Can Fulló que la cooperativa té a Argentona.

Col·lectiu Ronda es va fundar a Barcelona i Mataró el 1972 per un nucli d'advocats i economistes. Angelina Huriós,

Jordi Pujol i Moix, i Joan Lluís Jornet, presents a l'acte, van expressar el seu record als absents David Santacana, Pep Manté, Francesc Gallissà i Josep Maria Gasch.

Actualment a la cooperativa hi treballen 139 persones de les quals 80 són sòcies, mentre la resta està en tràmit de ser-ho, i compta amb noves seus a Cerdanyola del Vallès, Granollers, Mollet del Vallès, Rubí, Tarragona i Madrid.

L'enhorabona companyes, per molts anys més intentant fer d'aquest món un lloc una mica més just i amable amb les persones!

Àrea de Comunicació
Confederació de Cooperatives de Catalunya
@CooperativesCAT

EL BLOC 4, UN NOU EQUIPAMENT PER FER CRÉIXER

I ENFORTIR EL COOPERATIVISME I L'ECONOMIA SOCIAL

Situat al complex industrial de Can Batlló, el Bloc 4 es concep com l'espai on l'economia del futur, cooperativa i social, es materialitzi i sumi en l'assoliment dels tan comentats salts d'escala necessaris per a la transformació socioeconòmica del país. Els objectius estratègics d'aquest nou equipament, que aspira a ser referent del cooperativisme català, pretenen, més enllà de multiplicar la visibilitat del cooperativisme i de l'economia social i solidària, ser un espai que treballi respostes per als grans reptes de present i futur del teixit, un conjunt d'eines útils per a les organitzacions existents i una facilitadora per a les futures cooperatives i els seus projectes, amb una incidència especial entre les joves.

Per fer possible aquest gran projecte ha estat necessari teixir aliances i complicitats entre els diferents agents que en formen part: l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, les entitats del grup de treball del Bloc 4 (Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, Confederació de Cooperatives de Catalunya i Associació Coòpolis). Tot en coordinació amb les línies de treball i les participants en l'Estratègia de Ciutat ESSBCN2030. Agents amb un abast i projecció diferenciats, però que alhora es complementen, aspecte que facilita una actuació transversal del conjunt de l'ESS i una voluntat de transcendència més enllà de l'àmbit municipal.

Així, les entitats promotores del grup de treball del Bloc 4, a través de la nostra experiència i expertesa, estem definint els serveis i programes que s'oferiran al Bloc 4. Gràcies al coneixement del moviment cooperatiu català, que ja treballa enxarxat per compartir talent i recursos, però també amb la voluntat d'estar atentes i ser sensibles a les propostes d'entitats de l'economia social i solidària.

Les entitats federatives volem coliderar propostes tractores en la configuració d'eines estratègiques per a l'impuls del cooperativisme a la ciutat de Barcelona. Amb abast, disposició i incidència a tot Catalunya. D'una banda, la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, que agrupa, representa i lidera les cooperatives de treball associat al nostre país i a la ciutat de Barcelona, està present en tots els sectors d'activitat, i representa un 19% del moviment. D'altra banda, la Confederació de Cooperatives de Catalunya, que som el màxim òrgan de representació del cooperativisme català i despleguem programes, projectes i accions d'interès transversal per al conjunt del cooperativisme, el qual, a la ciutat de Barcelona, representa el 24,4% del conjunt del país.

Els serveis que s'estan treballant i a poc a poc es van definint no són estanques, tenen una correlació amb les diferents línies estratègiques que defineixen l'Estratègia de Ciutat i amb els plans de treball de les entitats. Tot plegat, amb l'objectiu d'impulsar ecosistemes cooperatius al voltant de sectors estratègics i necessitats i objectius comuns, i d'enfortir les cooperatives, especialment les federades; desplegar programes d'innovació digital, de creixement societari, d'enfortiment econòmic i financer, de cooperació entre sectors i la rèplica de models i bones pràctiques, així com un punt de referència a la internacionalització.

Alhora, per la diversitat de serveis definits, el Bloc 4 ha de ser un laboratori per a l'administració municipal i les entitats representatives per coproduir polítiques municipals d'acord amb l'evolució de la mateixa Estratègia ESS2030 i el que s'esdevingui dins l'equipament. El Bloc 4 ha de respondre a una lògica de concertació público-cooperativo-comunitària i garantir, així, la universalitat i no discriminació en l'accés a serveis i espais que l'administració pública ha de garantir.

Integral: la persona al centre

Parlem amb les sòcies del Centre Mèdic Integral, perquè ens expliquin quin ha estat el procés per arribar a transformar-se en cooperativa, quina és la seva activitat i com es plantegen el futur de l'organització. Ens reben al seu espai de l'Eixample barceloní i ens posen al corrent del llarg camí fet per arribar fins aquí.

Carme Giménez
L'Apòstrof Sccl
@apostrof_coop

L'Àurea, la Rosa i l'Esmeralda, les tres sòcies de treball d'Integral.

El primer que es posa sobre la taula és l'origen d'Integral, un nom prou conegut per la revista del mateix nom que surt des de fa més de quaranta anys. Àurea Gómez ens explica que ella fa més de trenta anys que treballa al centre mèdic i que ja aleshores no estava vinculat a la revista. La cooperativa Gaia, responsable de la revista, dues botigues i el centre mèdic, es va dissoldre el 1985, moment en el qual cada una de les activitats es va començar a gestionar pel seu compte.

La forma jurídica del Centre Mèdic Integral ha anat canviant amb els anys, passant per la societat civil privada o la societat limitada. Tot i les diferents formulacions amb les quals han treballat, Rosa Chacon ens assegura que sempre ho han fet amb els valors cooperativistes. De fet, han decidit transformar-se en cooperativa per poder alinear-se amb els seus valors, com una manera de ser coherents amb la seva manera de fer.

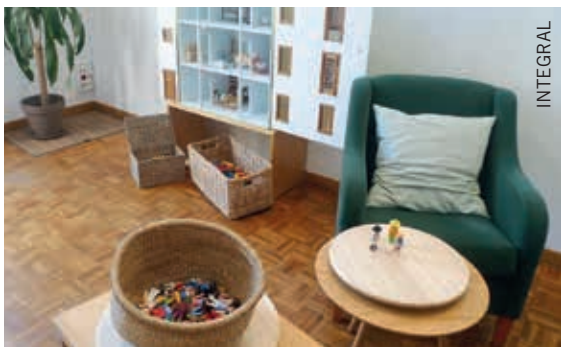
Ara mateix, la cooperativa té quatre persones sòcies, tres de treball,

amb les quals parlem, i un soci col·laborador, Pedro Ródenas, metge naturalista, membre fundador i que forma part del centre mèdic des dels inicis.

Els serveis amb què avui acompanyen el procés vital de les persones que s'hi atansen són molt diversos, van des de l'acupuntura i l'homeopatia fins a la psicologia, la dietètica o les teràpies manuals, entre d'altres. L'Àurea, per exemple, prové de la branca de l'estètica, que, en la seva tasca, enllaça amb la medicina natural. A més, és sofròloga, és a dir, treballa amb un conjunt de tècniques terapèutiques que inclou mètodes de relaxació, meditació i visualització. És un treball que ajuda a superar situacions d'estrès, ansietat o desadaptació. "Eines per a la vida", ens diu.

Tractem les persones, no les malalties

La Rosa es va incorporar a l'equip el 1998, ho va fer inicialment en tasques administratives, que va abandonar tan aviat com va poder per tal de

dedicar-se a la seva vocació, la logopèdia i l'acompanyament d'infants amb problemes d'aprenentatge. Ens explica que qualsevol de les professionals que treballen a Integral, sigui quina sigui la seva especialitat, sempre veuen una persona que manifesta algun fet. Posa aquest exemple: si hi ha patologia en un braç, pot ser que sigui una expressió del seu cos a través d'aquest mateix braç, però no necessàriament ha d'estar malament. El cos s'expressa a través d'una part física, perquè és el nostre material físic, però les persones som més que aquesta part. Aleshores el que es fa és acompanyar la persona com un ésser complet, i es mira de trobar quina és la causa d'aquell avís que s'expressa a través del cos.

“Venien moltes persones amb malestars que no acaben d'identificar i que volen una mirada més àmplia. Venim d'una cultura de medicina occidental que tracta patologies i que mira poc la persona —afegeix la Rosa—; l'hem construïda així. Quan

una persona arriba a Integral, ve amb tota la seva vida, amb el seu dia a dia, amb la seva història familiar i la seva simptomatologia física. És una persona en tota la seva totalitat”. I l'Àurea rebla: “Quan comences a treballar el cos, comença el diàleg. Pot ser que tinguis les cames pesades perquè no acabes d'estar satisfeta amb la teva vida, o potser és una espatlla la que està malament perquè la teva família no et deixa ser tu mateixa. Ha estat una alarma”.

La cooperativa

Ja fa cinc anys que van començar a plantejar-se què era Integral i quina forma havia de tenir. I l'entenien com un ésser viu, com un organisme independent, acompanyat per les sòcies. Després de molts processos interns, moltes reunions, anàlisis i formacions, van decidir que la fórmula cooperativa era on se sentien millor i anava en la línia de l'organisme Integral.

I aquí és on s'incorpora Esmeralda Imaz, gerenta de la cooperativa,

A Integral hi ha espais per treballar amb criatures, amb persones adultes i també amb famílies.

A la dreta, Nerea Huarte-Mendicoa, fisioterapeuta i acupuntora.

que, en un principi, hi va entrar per fer-se càrrec de la comunicació; però que, finalment, ha estat clau per aclarir la governança, els mecanismes de presa de decisions i els fluxos de treball d'Integral. Ella ha estat l'encarregada de gestionar la transformació de societat limitada a cooperativa, amb molta feina i formació per a l'equip.

“

Amb diferents formes jurídiques, el Centre Mèdic Integral porta treballant més de quaranta anys.

“ És important que la mirada integrativa de la salut pugui arribar a tothom.

“Ara ja som dins de l'economia social i solidària”, ens comenta l'Esmeralda. “Ens hem format a Coòpolis i ens emmarquem dins de les economies feministes: les sòcies som dones i també ho són el 70% de les persones usuàries”. Formen part de la Xarxa d'Economia Solidària i de la Federació de Cooperatives de Treball, i el fet de sentir-se enxarxades els ha facilitat establir relacions amb altres organitzacions de l'ESS.

Es van presentar al premi Camí de Solidesa, de Barcelona Activa, que, a més de ser una experiència enriquidora, els va permetre relacionar-se amb altres projectes. També formen part de la xarxa Cura Digna, amb professionals de la cura i la salut, on aporten la salut integrativa a domicili. “Hi aportem l'acupuntura, la fisioteràpia, i la infermeria i cures domiciliàries, i ens permet col·laborar amb altres organitzacions de cures de la gent gran, dependents o infants”.

A Integral treballen per poder apropar la salut integrativa a més persones, i això és difícil sense recursos. L'any passat, però, els van atorgar una ajuda per finançar projectes de l'Impulsem el que fas, i això els ha permès que actualment estiguin acompanyant dotze persones cuidadores en la seva salut integral. Aquesta cor-

responsabilitat pública els ha permès que persones sense recursos puguin accedir a aquestes cures.

Formació i eines d'autogestió de la salut

La cooperativa té una Escola de Salut, en el marc de la qual organitzen formació i acompanyaments tant a professionals com a persones interessades. Bàsicament són eines perquè qualsevol, sigui en família o individualment, pugui aprendre sobre algun tema que li interessi: respiració, família sistèmica, sofrologia, bellesa natural... Organitzen tallers o xerrades regularment, i tenen una col·laboració amb la biblioteca Sofia Barat, on duen a terme una formació al mes, des de fa molts anys.

“El que fem —amplia l'Esmeralda— és donar eines i formació perquè les persones s'autogestionin la pròpia salut. Dintre dels valors fundacionals del projecte, inclosos als estatuts, ja es marca que nosaltres aportem la nostra experiència i trajectòria per a l'autogestió de la salut”.

Projectes de futur

El primer objectiu a assolir és consolidar, estabilitzar, aportar solidesa al projecte per tal que s'hi incorporin més professionals. “A poc a poc, però”, apunta la Rosa.

Entre les múltiples àrees de salut d'Integral, també hi ha la fisioteràpia pediàtrica.

I també volen que l'educació emocional entri a les escoles. Ara mateix col·laboren amb l'associació Elna, al Garraf, i treballen amb docents l'educació emocional, la gestió de conflictes, la mediació i la mirada restaurativa. “És molt important que el professorat tingui aquestes eines —afegeix—. I ens agradaria molt portar-ho a Barcelona”.

I tot sense perdre de vista un dels principals objectius de la cooperativa, acompanyar les persones en l'autoconeixement i l'empoderament, de manera que els permeti créixer de manera més autònoma i desenvolupar conscientment el seu projecte vital.

“ Donem eines perquè les persones s'autogestionin la salut.

**Adrià Rabadà, president
del Celler Cooperatiu i
Secció de Crèdit de
Vila-rodona SCCL**

Adrià Rabadà

Un personatge històric que voldries conèixer: m'agradaria parlar amb el primer Consell Rector que hi havia a la cooperativa. Hi havia el meu besavi

Una lectura imprescindible: per qui vulgui endinsar-se al món de la vinya i el vi, Manual de Viticultura, d'Alain Reiner, un clàssic

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir: no el faig servir

No podries viure sense: la família

Encara tens pendent: moltes coses! Però tinc pendent un viatge al Japó amb la meva dona, que no vam poder fer pel confinament

El cooperativisme és: una forma d'entendre l'activitat. Les cooperatives som una empresa amb ànima i una funció social

**«Som pocs
viticultors i
no ens podem
permetre que
ningú es quedi
pel camí»**

Sara Blázquez Castells
Dies d'Agost, SCCL
@diesdagost

66

«En el sector del vi i el cava, el 50% del volum està dins de projectes cooperatius i nosaltres som un dels més grans.»

A grans trets, què és el Celler Cooperatiu i Secció de Crèdit de Vila-rodona?

La nostra cooperativa és una de les vinícoles més grans de Catalunya. Té 102 anys d'història. Tenim un àmbit d'actuació molt gran, perquè ens vam fusionar fa quinze anys amb la Cooperativa de la Secuita. I a part d'això tenim dos convenis intercooperatius amb la Cooperativa de Valls i la Cooperativa Coperal; des de fa quasi trenta anys, elaborem de forma conjunta els nostres productes, i ara des de fa dos anys tenim un conveni intercooperatiu amb Barberà de la Conca, una de les cooperatives més antigues no només de Catalunya, sinó també d'Espanya. I ara estem en procés de fusió amb la cooperativa de Bràfim. Som una de les cooperatives, quant a volum, més importants. M'agrada destacar-ho, perquè, en el sector del vi i el cava, el 50% del volum està dins de projectes cooperatius i nosaltres som un dels més grans. A l'última campanya vam entrar 17 milions de quilos de raïm. Fa poc vam invertir dos milions d'euros al celler i tenim una capacitat molt gran d'entrada de raïm i, sobretot, l'elaboració és d'una qualitat extraordinària. La nostra baula més rellevant sempre ha estat la tecnologia i la qualitat del nostre producte.

Què destaca dels pagesos que formen part de la cooperativa?

Des del punt de vista social, som al voltant de sis-cents socis, dels quals tres-cents són socis productors. I, d'aquests tres-cents, més o menys la meitat són professionals. Perquè encara existeix molt la figura de la parceria, on el propietari compra una part de la collita com a romanent de la terra i per a la cooperati-

va aquest és un soci productor. Hi ha un centenar de professionals, però el volum destacat es concentra entre quaranta i cinquanta professionals. Cada vegada els agricultors són menys, més grans, més professionalitzats. La gran majoria dels nostres socis viuen únicament i exclusiva de la vinya o dels altres cultius que també entrem, com oli o fruita seca. Sí que és veritat que la massa social es va envellint, o es va concentrant, tot i que al nostre Consell Rector, que està format per tretze membres, la mitjana d'edat és de 48 anys. Jo vaig ser president de la cooperativa amb 36. Costa, però també en tenim, de joves. Estem amb una tendència de preus baixos i tot el que necessitem per tirar les nostres collites endavant s'ha disparat i es redueixen els marges per dalt i per baix, es fa difícil. A més, la nostra activitat és vocacional. És una feina molt bonica, però també és molt sacrificada, i no sempre es veu recompensada. Això acaba provocant una barrera d'entrada a les noves generacions. En aquest sector, per començar, necessites un volum terrible d'inversió en maquinària, planacions... Començar de zero és pràcticament impossible si no parteixes d'alguna cosa. Ni el mercat ni les administracions ens ho posen gaire fàcil. Però jo vull ser optimista i des de la cooperativa oferim al viticultor un servei integral en tot el que necessita, des d'assessorament de permisos al començament, ajuts, següent, secció de crèdit, en l'àmbit fiscal, laboral... Una persona que sigui sòcia de la cooperativa no necessita anar enlloc més. La burocràcia ens menja molt i ens fa perdre temps de la nostra activitat. A més, tenim un percentatge de gent gran que són analfabets digitals. El Departament

d'Agricultura notifica electrònicament i el 40% dels socis no saben accedir a aquestes notificacions. La cooperativa és una eina brutal.

La pel·lícula *Alcarràs* ha posat una vegada més sobre la taula el tema de l'abandonament del camp i de la manca de relleu generacional. Com ho viviu, això?

És un tema que preocupa, ja no solament pel relleu en si, sinó perquè els socis que tenim no puguin. Nosaltres hem tingut una doble afectació. Veníem de la tempesta perfecta dins el món del cava, va venir la pandèmia, vam tenir una plaga de míldiu històrica que no havia vist mai ningú, on hi va haver pagesos que van perdre un 50% de la collita. Som pocs i no ens podem permetre que ningú es quedi a mig camí. *Alcarràs* ha facilitat que la gent ho vegi, però això no és nou. Tenim pressió urbanística de polígons. No és incompatible una indústria sostenible, no hi estic en contra, sempre que sigui ordenadament. I amb el tema de les plaques està passant una cosa semblant. L'activitat agrícola no pot competir amb aquesta pressió que va a parlar amb els propietaris, els ofereix coses que amb la collita no podran rebre mai... Res ajuda, i això preocupa. Nosaltres demanem que on hi hagi activitat agrícola, hi hagi activitat agrícola; i on n'hi hagi d'industrial, d'industrial. Però és que, si no, trinxarem el paisatge que tenim i el projecte de sostenibilitat, de territori, se n'anirà en orris. Al president de la cooperativa de Valls, si fan el *Pla Director Urbanístic d'Activitat Econòmica* (PDUE) que volen fer, li agafa totes les terres, això no pot ser! Quan parlem de projectes tan grans, ho desmaneguen tot. Encara no he vist la pel·lícula, però diuen que m'assemblo molt al protagonista, perquè t'acabes empenyant veient com el capital és capaç de desmanegar-ho tot.

El sector encara es ressent de la crisi de la COVID-19? Com ha afectat els pagesos i la cooperativa?

Nosaltres ja veníem d'un excés d'oferta, que fa que el preu es ressentí. I la COVID-19, amb la restauració tancada a tants països, també ens va afectar molt. Va ser un moment complicat. Amb Castell d'Or, que arribem al producte final, vam aguantar prou bé el tipus, perquè exportem a més de quaranta països i ens vam poder moure prou àgilment. Però sí, ha tingut una afectació important, que no s'ha acabat. I no en sortíem d'una que som en una altra, que és la guerra, que ens afecta amb el preu del gasoil, que necessitem cada dia per posar en marxa els tractors; el preu dels fertilitzants s'ha

doblat, el carburant també, els subproductes com el sofre, també; el material d'emparrar les vinyes s'ha més que doblat. Coses que no tenen gaire sentit. Esperem que, de la mateixa manera que han apujat aquests productes, també apugi el producte que nosaltres fem, així no ens afectaria tant. Ho intentem trampejar com podem: tenim benzina pròpia, els marges no són els mateixos, formem part d'una cooperativa de segon grau on tenim unitat de compra i venda de fitosanitaris, intentem que els marges siguin menors, sempre intentem fer-ho al màxim de bé per al soci. És l'avantatge de la cooperativa. Com quan vam tenir el problema amb el mildiu: amb la secció de crèdit, amb unes operacions especials, finançàvem el 50% de la collita amb un interès superbaix a cinc anys perquè ells tinguessin prou diners per poder tirar endavant la campanya següent. Tenim les eines que tenim i les posem a disposició dels socis.

Parlava de la secció de crèdit. Quina importància té davant l'abandonament de caixers automàtics als pobles?

La secció de crèdit ben gestionada és una eina que té la cooperativa per ajudar el soci. Fa vuit anys que tenim caixer, tot i que a Vila-rodona encara hi ha una entitat bancària; però hi ha molts pobles que no tenen cap oficina bancària i és un problema. Hi ha gent que s'ha de traslladar deu o dotze quilòmetres per poder treure diners. És una eina molt bona i, en tenir molt viticultor professional, la nostra secció de crèdit treballa molt.

“

«I no en sortíem d'una que som a una altra, que és la guerra, que ens afecta amb el preu del gasoil, que necessitem cada dia per posar en marxa els tractors.»

CELLER COOPERATIU VILA-RODONA

L'edifici històric del Celler Cooperatiu de Vila-rodona és obra del vallenc Cèsar Martinell; l'any 2008 s'inauguren les noves instal·lacions de criança i embotellament de vins i caves, dotades de les més modernes tecnologies.

Hi ha cooperatives que s'han anat fent petites o no hi ha relleu i la seva secció de crèdit acaba tenint més dipòsits que préstecs o operacions. Nosaltres no. La gent compra tractors, finques, fa plantacions noves, i tenim línies especials per ajudar-los. Estem molt pressionats, les caixes van desaparèixer i només quedem les caixes agràries, i la pressió que tenim per part d'Economia i Finances és molt dura.

El volum de producció de la cooperativa és molt gran!

En l'àmbit del cultiu de vinya, s'entren al voltant de dues mil hectàrees de vinya. D'aquestes, bàsicament ens dediquem al cava, per tant, és macabeu, xarel·lo i parellada. Això és el 80% del nostre raïm. Però també entrem altres varietats, n'arribem a entrar vint-i-cinc referències diferents, perquè també som un dels cellers més grans de Catalunya en volum d'elaboració de raïm ecològic, perquè els viticultors més joves hi van apostar; estem superant el 40% de producció ecològica. Llavors ho comercialitzem a través d'una cooperativa de segon grau, de la qual som socis. Al seu torn, Castell d'Or compra els litres que necessita per embotellar els seus productes; és una empresa més jove, però és el quart embotellador més gran de cava.

Com es treballa la feminització d'un sector tan masculinitzat?

Al Consell Rector de la cooperativa hi ha una noia, creïem que era una cosa important que s'havia d'aconseguir abans del centenari, perquè mai no hi havia hagut cap dona. La Isabel és la tesorera i és membre del consell des de fa cinc anys. Estem molt contents, però si en busquéssim una altra no sé si la trobaríem. No és un tema de voluntat, és que hi ha poques dones que treballin al camp, és un sector molt masculinitzat. Creiem que les coses estan canviant; abans la feina passava de pares a fills i, en el meu cas, que tinc un fill i una filla, qualsevol dels dos podria ser el meu relleu.

LA UNIÓN COOPERATISTA BARCELONESA: un exemple de la importància de la conservació i visibilització de la memòria històrica cooperativa

Mar Masip

Comissió de Coordinació

Plataforma Salvem la Unió Cooperatista Barcelonesa

El cooperativisme, tant a Barcelona com a la resta de Catalunya, es va configurar i cristal·litzar com a antídote contra les desigualtats socials i econòmiques que assolaven les famílies de la classe treballadora. Va sorgir per donar una resposta comuna, social i autogestionada a partir de la cooperació, amb l'objectiu de dignificar el sistema de consum, producció i distribució mitjançant l'ús de noves fórmules i pràctiques econòmiques col·lectives, amb uns valors propis que van acabar dotant-les d'una història i una identitat pròpies.

Aquestes noves fórmules col·lectives, en el cas del cooperativisme barceloní, es van consolidar i van arribar al seu apogeu durant la dècada de 1920, enmig d'un procés de reestructuració econòmica d'escala mundial que va acabar desembocant en el conegut crac del 29. Durant aquesta conjuntura socioeconòmica, molts cooperativistes van prendre com a model els processos unificadors duts a terme per sindicats i altres experiències cooperativistes internacionals i van apostar per la unió o fusió de cooperatives amb la finalitat de ser més fortes; així, podien donar més serveis i respostes a les necessitats dels socis i veïns del barri al qual pertanyien, una solució que actualment anomenem economia d'escala. Una de les experiències sorgida d'aquest procés unificador fou La Unió Cooperatista Barcelonesa, la qual va acabar convertint-se en la cooperativa de consum més gran de la ciutat i, per extensió, del moviment cooperatiu català.

Tal com explica Marc Dalmau, investigador que va estudiar el fons de la cooperativa amb una beca per a la recerca històrica de la Fundació Roca Galès, la Unió Cooperatista Barcelonesa, emplaçada en allò que en l'actualitat es coneix com a Antiga Esquerra de l'Eixample, es va fundar el gener de 1927 com a resultat de la fusió de dues cooperatives del barri veïnes: El Rellotge, situada al carrer Comte Borrell 253, fundada l'any 1900; i La Dignitat, al carrer Villarroel 163, constituïda el 1903. La fusió d'aquestes dues cooperatives va resultar tot un èxit i, per tal de donar cabuda i espai a les activitats –tant econòmiques com culturals, educatives i recreatives– que es desenvolupaven des de la Unió Cooperatista Barcelonesa, es va construir i inaugurar l'any 1931 una nova seu al carrer Comte d'Urgell 176-180. Aquest nou edifici, que comptava amb un soterrani i dues plantes, albergà forns de pa, una pastisseria, un cafè, espai per a jugar a billars, una biblioteca, un teatre –que també feia la funció de cinema–, dutxes, muntacàrregues i despatxos, perquè les seccions de música, teatre, excursionisme, esquí, atletisme, escacs i esperanto es reunissin.

Durant la dècada de 1930, el creixement de l'entitat fou exponencial i va assolir la xifra de mil quatre-cents famílies associades. Al llarg d'aquesta dècada la cooperativa va obrir noves seus, ja fos absorbint cooperatives més petites, com és el cas de la cooperativa de consum El Adelanto Obrero, situada al carrer

Festa de la Senyera de la Massa Coral Orfeònica de la Unió Cooperatista Barcelonès (1952).

Peu de la Creu 16 del Raval de Barcelona, o bé adquirint nous locals com el del Camí Vell de Sarrià 25, al barri de les Corts, o a la mateixa Esquerra de l'Eixample, al carrer Comte Borrell 105. També va ser en aquest període quan La Unió Cooperatista Barcelonès va augmentar l'activitat de producció de segon grau. Fins aleshores la producció de segon grau s'havia centrat en els forns col·lectius i en la fabricació d'espardenyes; a partir de llavors es va ampliar amb les iniciatives de les fàbriques de Pastes de Sopa i d'Aigües Carbòniques. A més, la cooperativa també va impulsar i ajudar cooperatives de treball autònom com l'editorial cooperativa Popular, autogestionada per tipògrafs i treballadors d'arts gràfiques; o la Cooperativa de Camiseria i Confeccions, promoguda per Maria Palomera i altres dones cooperativistes de La Unió Cooperatista Barcelonès.

Durant la Guerra Civil, aquest edifici va allotjar la seu de la recentment constituïda Unió de Cooperadors de Barcelona, un organisme creat per agrupar gran part de les cooperatives de la ciutat amb l'objectiu de traçar un entramat cooperatiu amb seixanta-tres seus distribuïdes pels diversos barris. Però tot i els processos unificadors per pal·liar els estralls que ocasionaven les caresties de la conjuntura bèl·lica, La Unió Cooperatista Barcelonès, com moltes altres cooperatives, va patir pèrdues tant humanes com materials. Finalment, **l'adveniment de la dic-**

tadura franquista va significar el principi de la fi: la que havia estat la cooperativa de consum més important de Catalunya es va veure immersa en una davallada econòmica i funcional constant, a més de patir una intervenció i control per part del règim, la qual cosa acabà ocasionant que el 1961 vengués la seu a l'Església i aquest espai esdevingués allò que ha estat fins al febrer de 2021: la parròquia de Sant Isidor.

Des del 2021, l'edifici i el terreny de La Unió Cooperatista Barcelonès ha estat cedit per part de l'Arquebisbat de Barcelona a l'Hospital Clínic i la fundació Leitat, la marca de l'entitat de caràcter privat de l'associació Condicionament Terrassenc, fundada el 1906 per propietaris industrials tèxtils, amb l'objectiu d'impulsar la competitivitat de les indústries llaneres. Segons ha transcendit, el contracte de cessió preveu l'enderrocament de la seu històrica de la cooperativa i la construcció del *Clinical Advanced Technologies Institute* (CATI), un edifici amb una superfície d'uns vuit-mil metres quadrats –l'actual en té uns tres-mil–, repartits en vuit plantes i dos soterranis, destinat a impulsar el coneixement tecnològic sanitari i vincular-lo amb el sector industrial. El capital destinat, provinent del fons *Pla Next Generation UE*, s'estima que serà d'uns 21,7 milions d'euros per construir la nova seu i de 32 milions d'euros per equipar i dinamitzar el centre.

Façana de l'Edifici quan encara es conservava l'emblema de la cooperativa (finals anys 50 principis dels 60).

La construcció del CATI no només destruirà un edifici amb un alt valor històric i simbòlic, sinó que amb ell es perdrà definitivament un espai que havia estat creat i ideat per ser d'ús col·lectiu i autogestionat. Per aquesta raó el moviment cooperatiu, col·lectius i entitats veïnals es van unir i constituïren la Plataforma Salvem La Unió Cooperatista Barcelonesa, de la qual forma part la Fundació Roca Galès, per tal de defensar que es conservi el llegat patrimonial i immaterial que representa l'edifici de la seu de la cooperativa i que aquest torni a ser un espai autogestionat. Actualment, s'ha pogut aturar l'enderrocament de l'edifici gràcies al procés de catalogació que duu a terme l'Ajuntament de Barcelona, en què es destaca que són d'interès patrimonial la façana, el teatre, la primera planta i les escales principals de la seu de La Unió Cooperatista Barcelonesa, mentre s'està a l'espera de quins seran els propers passos que efectuaran la resta dels agents implicats.

Paral·lelament a aquest procés de catalogació, la Plataforma Salvem La Unió Cooperatista Barcelonesa organitza diverses activitats de difusió i de treball per crear un projecte comunitari que imbrui el moviment cooperatiu i la xarxa veïnal, i configurar així una estratègia per recuperar i reconfigurar un espai de trobada comunitària. **Els membres de la Plataforma consideren que l'edifici de la seu de La Unió Cooperativista Barcelonesa significa i simbolitza la representació material de la memòria cooperativa** i dels valors que apel·la i defensa, és a dir, el bé comú per sobre del lucre i els interessos individuals, el canvi de les dinàmiques individualistes i competitives per d'altres que apostin pel col·lectiu democràticament gestionat, la mancomunió, la intercooperació, l'ajuda mútua i la solidaritat. La pèrdua d'aquest edifici suposaria despatrimonialitzar no només del barri, sinó el moviment cooperatiu, a més d'esborrar les empremtes de la història col·lectiva que conformen la nostra iden-

titat i la pèrdua material dels valors cooperatius que simbolitza. Per això aposten per la conservació i recuperació del patrimoni material cooperatiu, com és el cas de la seu de l'edifici de La Unió Cooperatista Barcelonesa, ja que significaria el retorn i la reactivació d'un espai popular i autogestionat que fins ara ha restat en l'anomiat de l'oblit. Un espai on poder novament generar vincles i xarxa comunal mitjançant activitats econòmiques, socials, de base, centrades a vertebrar i fomentar la trobada entre les experiències cooperatives i d'economia social i solidària amb els col·lectius i entitats populars veïnes. Aquesta aliança és plenament necessària perquè es pugui dur a terme una transició cap a una economia per a la vida.

La memòria cooperativa és una de les nombroses realitats passades que configuren el nostre imaginari històric col·lectiu. Però a diferència d'altres narratives històriques que han gaudit d'una gran visibilització –tant material com immaterial–, el relat memòric cooperatiu és deficitari, no perquè la memòria col·lectiva no hagi transmès al llarg del temps la importància i la implicació de les dinàmiques politicosocials del cooperativisme en el territori, sinó perquè moltes vegades la memòria cooperativa i la història que configura ha estat obviada o menystinguda en les grans narratives històriques socials. Per acabar amb aquest greuge comparatiu i fer un pas més per posar fi a les polítiques immorals, és a dir, aquelles que amaguen els valors i la moral popular en detriment als relats històrics efectuats des del poder i les oligarquies, **cal visibilitzar i impulsar la memòria històrica que ens brinda el cooperativisme, ja que ens permet mostrar uns valors socials, econòmics i de governança democràtica, això és, transmetre i conservar el llegat memòric de totes aquelles persones que s'esforçaren per garantir, potenciar i practicar la igualtat, la justícia social i la democràcia econòmica.**

MANIFEST DE LA DIADA INTERNACIONAL DE LES COOPERATIVES 2022

Les cooperatives construeixen un món millor

Avui se celebra el centè Dia Internacional de les Cooperatives proclamat per l'Aliança Cooperativa Internacional i la vint-i-vuitena edició reconeguda per les Nacions Unides. Amb el lema "Les empreses cooperatives construeixen un món millor" tenim l'oportunitat per explicar l'impacte socioeconòmic de les cooperatives.

Amb més de mil milions d'associats a tot el món, el moviment cooperatiu internacional té una força global de gran abast. Cooperativistes de tot el món comparteixen un model de democràcia econòmica basat en l'ajuda mútua per assolir el propòsit comú de construir un món millor.

Les cooperatives són empreses en què les persones uneixen els seus recursos i capacitats per a un benefici comú. Les persones associades comparteixen la propietat i decideixen sobre les estratègies. Les cooperatives són la democràcia aplicada a l'economia: cada persona té un vot. Són diverses, dinàmiques i proporcionen productes i serveis de qualitat a preus justos, buscant l'eficiència econòmica i reinvertint en les seves comunitats. El tret diferencial amb altres empreses és que les cooperatives són associacions de persones que s'han unit per satisfer les seves necessitats i aspiracions de forma col·lectiva i amb gestió democràtica, i que donen primacia a les persones per sobre del capital.

Les cooperatives som empreses amb valors i principis. Valors com l'equitat, la democràcia i la solidaritat. Principis com l'adhesió voluntària i oberta, la cooperació entre les cooperatives i la preocupació per la comunitat. A cada

sector, des de l'agricultura i la ramaderia fins a la banca cooperativa; des de l'habitatge i la salut fins a l'educació; des del lleure i l'oci fins a la mobilitat; les cooperatives creen ocupació estable, produeixen o distribueixen béns i serveis socialment útils i tenen una capacitat de supervivència més gran que les altres formes empresarials.

L'èxit del cooperativisme es deu a la superior implicació de les persones en el projecte col·lectiu, la qual cosa li dona més capacitat d'adaptació i d'innovació. Les cooperatives són clau per afrontar grans reptes que tenim com a humanitat: erradicar la pobresa i la desigualtat social, assolir la igualtat de gènere, posar fi a les guerres, aturar la crisi ecològica i reinserir l'economia dins els límits biofísics del planeta.

Durant 170 anys, a Catalunya, les cooperatives han proporcionat serveis essencials a la comunitat, han construït un teixit econòmic sostenible i durador, i han millorat la societat del benestar, fruit de la riquesa del treball col·lectiu. El cooperativisme català treballa en diversos eixos estratègics per aconseguir un nou model econòmic que garanteixi la salut col·lectiva, la democràcia econòmica i la justícia socioambiental.

Us animem a unir-vos al moviment cooperatiu per co-crear una nova consciència i una nova realitat material que situï les persones al centre de l'economia. Des del cooperativisme estem convençuts que, sumant capacitats, multipliquem els resultats, i per construir un món millor calen tots els esforços possibles.

Comerç just i compromís polític: el poder de la compra pública responsable

Anna Bardolet i Carla Liébana

La Coordi - Coordinadora pel Comerç Just
i les Finances Ètiques a Catalunya
@LaCoordiCat

Les institucions públiques mouen anualment grans quantitats de diners en l'adquisició de béns i serveis, és a dir, són un dels grans compradors de productes d'alimentació, electrònica o tèxtil.

Un estudi recent publicat per la URV analitza contractes i licitacions de la Generalitat de Catalunya per un valor de gairebé dos-cents milions d'euros en productes tèxtils. Segons l'organització per una electrònica justa Electronics Watch, un de cada cinc ordinadors a Europa és comprat per una institució pública. En l'àmbit de l'alimentació, no disposem de xifres globals, però si tenim en compte cafeteries, càterings i màquines de vending a hospitals, universitats, residències..., podem comptar que la suma és prou rellevant.

De fet, en termes econòmics, es calcula que la compra pública suposa el 35-40% del pressupost de les administracions catalanes i el 18% del PIB europeu, segons dades de l'Agència de Cooperació Catalana: ambdues xifres són molt superiors al compromís internacional del 0,7% per a Ajut Oficial al Desenvolupament que Catalunya preveu assolir l'any 2030. Aquest volum de compres, doncs, atorga un gran poder a les institucions per impulsar un model socioeconòmic o un altre, ja sigui exigint que les grans empreses compleixin amb criteris de respecte social i ambiental, sigui apostant directament per petits negocis i iniciatives de l'economia solidària i de comerç local.

Aquí entra en joc el compromís públic amb un comerç internacional que no se sustenti en l'explotació dels territoris i els pobles del Sud.

Però què passa amb els productes que no podem produir aquí, com el cafè o el cacau, i que hem d'importar? O productes procedents d'altres països en què les cadenes de subministrament tenen moltes baules amb alt risc de vulneracions, com és el cas del tèxtil o l'electrònica? Aquí entra en joc el compromís públic amb un comerç internacional que no se sustenti en l'explotació dels territoris i els pobles del Sud, una pràctica d'abús de poder habitual per part dels països del Nord, que es pot intentar prevenir des de la compra pública responsable, així com amb altres mecanismes d'incidència política.

En l'àmbit estatal, s'està treballant en una llei de deguda diligència per evitar que les grans empreses causin efectes adversos en els drets humans i el medi ambient arreu del món, però encara queda camí per poder prevenir i, si és necessari, imposar sancions pels ens públics. En aquest sentit, el passat mes de febrer el Parlament de Catalunya va admetre a tràmit la proposta de llei de creació d'un organisme d'avaluació de l'impacte sobre els drets humans de les empreses catalanes que operen també a l'exterior, amb capacitat sancionadora. La proposta és fruit d'un treball iniciat fa ja uns quants anys per La Fedec.cat – Organitzacions per a la Justícia Global i la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia, amb el suport de vuit mil entitats de la societat civil, com ara la Xarxa d'Economia Solidària, Amnistia Internacional o l'Observatori del Deute en la Globalització.

La Xarxa Cafè Ciutat

A banda de treballar per posar fi a les vulneracions de drets humans i ambientals, les administracions poden dur a terme una compra pública responsable promovent formes de producció i comercialització justes en el marc de l'ESS o el comerç just, amb sistemes que garanteixen criteris de sostenibilitat i justícia econòmica, mediambiental i social.

La Xarxa Cafè Ciutat va néixer fa catorze anys com a estratègia per denunciar les injustícies del sistema capitalista i promoure el comerç just des dels consistoris municipals.

A Catalunya, destaca la Xarxa Cafè Ciutat, que va néixer fa catorze anys com a estratègia per denunciar les injustícies del sistema capitalista i promoure el comerç just des dels consistoris municipals. Actualment, la Xarxa està composta per onze municipis que promouen un cafè de comerç just creat específicament per a cada localitat a partir d'un procés de participació ciutadana. Per exemple, el Cafè Calella i el Cafè Manresa procedeixen de la cooperativa Unió de la Selva, de Chiapas (Mèxic), i el Cafè Igualada i el Cafè Montornès, de la cooperativa Aldea Global, de Nicaragua. El projecte pretén apropar les productores del Sud a les consumidores locals, i a banda de la venda, preveu campanyes de sensibilització i xerrades de coneixença, entre altres activitats.

Municipis pel Comerç Just

De forma similar, en l'àmbit internacional fa vint-i-un anys va néixer a Anglaterra Fairtrade Towns (Municipis i Ciutats pel Comerç Just), una iniciativa proposada per la ciutadania per exigir compromís polític als ajuntaments i assegurar l'aposta pel comerç just. Actualment, al voltant de 2.100 municipis d'arreu del món tenen aquesta insígnia (una vintena a l'Estat espanyol), gràcies al compliment de tot un seguit de criteris que garanteixen

la promoció del comerç just mitjançant activitats de sensibilització, el mapatge dels punts de venda i, de manera especialment rellevant, amb la inclusió de clàusules de comerç just en plecs i licitacions públiques.

A Malmö, l'augment del consum de cafè de comerç just per part de les administracions és extraordinari: ha passat del 0,5% el 2006 al 99% el 2018.

Per exemple, Malmö (Suècia) és una Ciutat pel Comerç Just des de 2006. A banda de promoure hàbits i esdeveniments que ja s'han convertit en tradició, com ara una fira de Nadal que visiten més de 15.000 persones, o bé el fet que les pilotes dels tornejos de futbol, bàsquet i voleibol siguin de comerç just, l'augment del consum de cafè de comerç just per part de les administracions és extraordinari: ha passat del 0,5% el 2006 al 99% el 2018.

Una altra ciutat pel comerç just que ha aconseguit fites remarcables és Ghent, que va ser la primera ciutat belga a aconseguir el títol i que ha aprofitat el seu passat com a ciutat tèxtil per centrar-se en aquest sector mitjançant campanyes de sensibilització i un festival de roba sostenible anual, la capacitat i el diàleg amb empreses proveïdores i la inclusió de clàusules per a la compra dels uniformes municipals que garantissin cotó orgànic i de comerç just, o polièster reciclat sempre que fos possible.

També és important assenyalar el cas de França, que va ser el primer estat europeu a definir què és el comerç just en una llei l'any 2005, i va actualitzar el concepte en la Llei de l'economia social i solidària aprovada el 2014. També volem apuntar el cas d'Itàlia, que ha estat l'únic país europeu que ha inclòs criteris de comerç just com a obligatoris en les licitacions de compra pública per a productes com la xocolata o els plàtans.

A Catalunya, diversos municipis han mostrat interès en els darrers mesos per presentar-se com a candidats al títol de ciutats pel comerç just, però encara no se n'ha formalitzat la decisió. En tot cas, el títol s'ha d'entendre com una eina per fer visible la necessitat d'impulsar el consum responsable als nostres municipis, sensibilitzar la ciutadania i inspirar d'altres poblacions a fer servir el poder de la compra pública.

Si volem avançar cap a un model econòmic que posi les persones i el planeta al centre, i no els beneficis, cal treballar des de tots els àmbits per aconseguir-ho. Com a consumidores, podem contribuir-hi amb les nostres decisions quotidianes; des de les iniciatives socioempresarials, seguint els criteris del comerç just i l'economia solidària; i des de les administracions públiques, mostrant un compromís cap a la justícia global amb fets i no solament amb paraules, encara que això suposi pressions i renúncies. Perquè aquesta serà l'única manera de garantir un futur digne per a totes.

COM CREAR LA MOTIVACIÓ I MANTENIR-LA EN LES COOPERATIVES

Ricard Pedreira
Economista

La constitució d'una cooperativa pels mateixos cooperativistes pot ser prou motivadora perquè el seu funcionament sigui el correcte. O no. De vegades, no tothom té les mateixes ganes. Primer aclarim que, quan parlem de motivació, volem dir posar els elements perquè l'esperoni a fer el que fa i fins i tot, potser, li agradi. La motivació interna és diferent per a cada persona, però caldria que sentís que allò és seu i hi posés el coll.

La motivació com a factor de rendiment

Alguns aspectes que esmentarem poden ajudar que es mantingui una actitud motivadora. En aquest cas, es pot definir com *el desig o la convicció de realitzar el treball de la millor manera possible o amb el màxim esforç* (Gómez-Mejía, 2008).

El *rendiment*, també en la cooperativa, es pot entendre com el resultat de tot tipus, respecte al cost, també de tot tipus, i depèn del funcionament i, per tant, de la motivació dels cooperativistes, de les capacitats de l'organització i dels factors externs (vendes suficients, aprovisionament correcte, preus de cost acceptables...), bàsicament.

Factors que juguen en la motivació.

Citant Shakespeare, *el mon és un escenari i homes i dones són senzillament els actors*.

A la feina, tots juguem el nostre paper i el director ha de saber aconduir les persones perquè el facin amb ganes, malgrat les diferències també com a conseqüència dels coneixements, les habilitats i les actituds concretes de cada un.

A més, a cada cooperativista el motiven, segur, *coses diferents*, que els dirigents han d'esbrinar i reforçar, a banda dels elements comuns a tothom, com per exemple el tracte correcte i la remuneració (bestreta societària, es diu) adequada.

Les necessitats de les persones

Els cooperativistes, com tothom, tenen les necessitats personals i les externes, que la societat, l'organització o els mitjans de comunicació fan creure que són convenients.

Ambdues necessitats creen el desig o la convicció de treballar, que si és satisfactòria serà motivadora o si és frustrant, des-motivadora. Així s'entén, per exemple, la necessitat d'un ambient de treball positiu o negatiu, que tot directiu coneix...

Segons Maslow, a la *Teoria de la Motivació Humana* (1943), perquè una feina sigui motivadora, primer ha de cobrir les necessitats més primàries (fisiològiques): alimentar-nos, poder descansar, vestir-se, pagar el lloguer... Després ha de tenir continuïtat per donar *seguretat*, no sols per avui sinó per al futur.

Un esglaó més seria que tots desitgem que ens *acceptin*, no només ens tolerin, i que el tracte com a persones sigui positiu. I que el nostre treball sigui reconegut, si el fem bé, personalment i monetàriament! Si tot això es compleix, donarà sentit al que fem, aconseguint el nostre objectiu darrer, és a dir, l'*autorealització*. Ser el que volem ser...

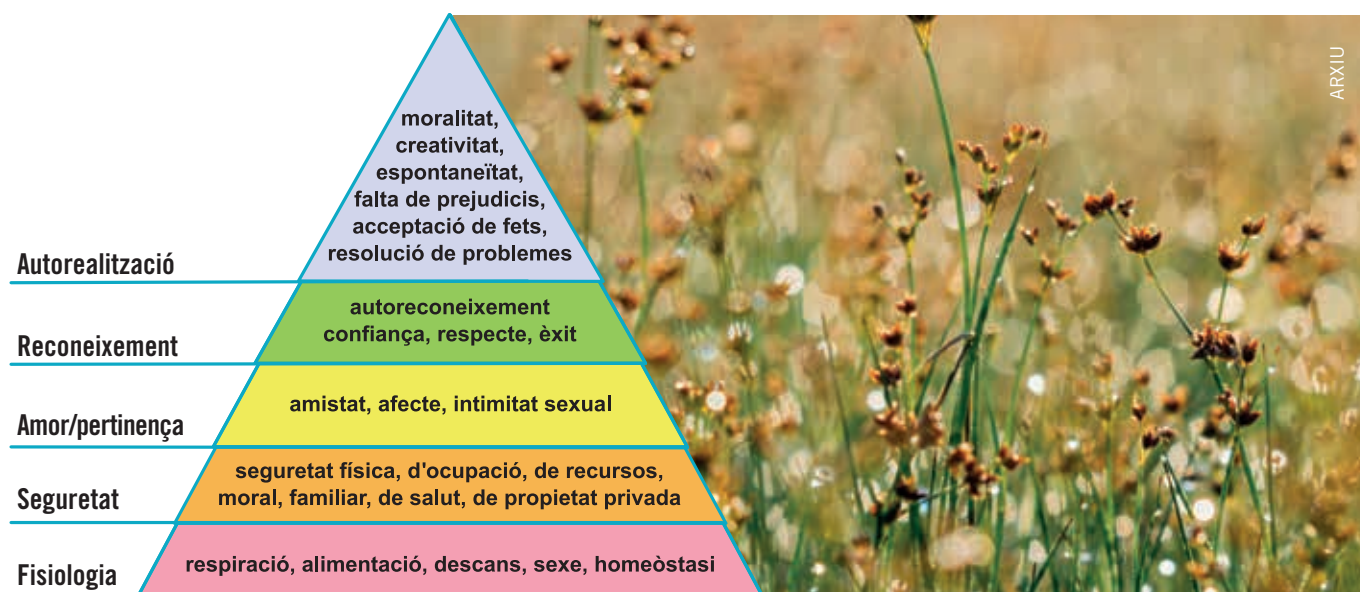
La teoria X i la teoria Y

Douglas McGregor, en l'obra *El Aspecto Humano de las Empresas* (1960), exposa dues teories de direcció i motivació contraposades, també aplicables a les cooperatives.

Hi ha persones a qui els agrada poc treballar (teoria X), refusen les responsabilitats i només busquen la seguretat. A aquestes persones no motivades, cal obligar-les, controlar-les i castigar-les, si cal.

N'hi ha d'altres que sí els agraden el treball (teoria Y), les responsabilitats i els reptes corresponents. A aquestes persones cal estimular-les i deixar-los una mica de corda -afegeix- per estimular la seva creativitat i l'autocontrol.

El tipus de càstigs i d'estímul responen a l'estil de cada directiu i a la situació que es dona.

Garrot o pastanaga?

Un vell conte explica que, per fer avançar un ase, no n'hi ha prou de colpejar-lo amb un garrot. Pot resultar més efectiu si li donem una pastanaga.

En les empreses, també les cooperatives, es poden usar "pastanagues": reconeixement, recompenses, participació en les decisions i formació. Són arguments positius que han demostrat que funcionen.

No obstant això, en casos recalcitrants, calen "garrots", és a dir advertències, controls, multes, potser trasllats o fins convidar la persona sòcia a deixar la cooperativa. Però aquestes pressions negatives eliminen la motivació personal, redueixen el rendiment i potencien les trampes. Només milloren les situacions a curt termini.

De l'esforç a la recompensa, que fomenta el nou esforç

L'esforç que posem en una tasca comuna té com a objectiu, que si s'acompleix, s'obté un resultat personal o de grup. Aquest resultat produeix satisfacció (recompensa) o frustració, que es valorada en funció de la quantitat de la recompensa i de l'esforç esmerçat per aconseguir-la (Porter, Lyman i Lawler, 1968). Aquest resultat motiva (o no) per afrontar propers reptes i el cercle es tanca...

Teoria del reforçament

Es basa a usar elements que reforcin certes actuacions per potenciar una conducta. Per exemple, encoratjaments o advertències en cas de conductes positives o negatives. Skinner (1953) va comprovar que els humans i els animals modifiquen les seves conductes si s'utilitzen elements reforçadors.

El procés consisteix primer a analitzar la situació per eliminar problemes, si n'hi ha; després concretar els objectius a

complir i reforçar positivament les millores o advertir de les conductes no convenients. Finalment, és útil analitzar els resultats obtinguts per establir millores.

La automotivació

Però quan ningú motiva, és interessant saber motivar-se a si mateix. En primer lloc (segons George Odiorne), la feina es fa millor si està d'acord amb els propis gustos i objectius professionals. Per això cal conèixer els propis punts forts i febles. I si també estigués d'acord amb els objectius a mitjà i curt terme, seria perfecte...

És interessant també que cada dia el treball sigui (lleugerament) diferent per evitar la monotonia. I fer un reciclatge anyal com a mínim; especialitzar-se en tasques diferents de les dels altres és força útil, ja que les coses van canviant.

Saber retroalimentar-se (premiar-se), si el treball s'acaba a temps i/o està quedant bé, és una habilitat que ajuda... I si tot això no funciona, cal buscar un nova feina, sense dubtar-ne.

BIBLIOGRAFIA

- Gómez-Mejía, L. Balkin, D. Cardy, R. (2008). *Gestión de Recursos Humanos*. Ed. Pearson.
- McGregor, D. (1960) *The Human Side of Enterprise*. Ed. McGraw Hill. (El aspecto humano de las empresas).
- Odiorne, George. (1985). *Strategic management of human resources*. Ed. Jossey-Bass Publishers. (Gestión Estratégica de Recursos Humanos).
- Porter, E. Lyman, E. Lawler, III (1968) *Managerial Attitudes and Performance*. Ed. Richard D. Inving Inc.
- Skinner, BF. (1953) *Science and human behavior*. Ed. MacMillan. (Ciencia y conducta humana).

PAU, I CONVIVÈNCIA CORDIAL

(II part)

Daniel Jover
Educador

Petits gestos, petites virtuts

El futur de pau, llibertats i justícia és una aspiració profunda i contínua de la humanitat. Cal enfortir les comunitats locals per a una regeneració ecològica, econòmica i social globalitzant l'esperança i la cooperació solidària. La capacitat de somniar utopies no escapistes és el que Paulo Freire anomenava "inèdit viable". Forma part de la mateixa naturalesa humana com a éssers inconformistes que projectem i dissenyem el futur impulsat per promeses i esperances de justícia i igualtat en el marc d'un llarg procés d'emancipació de la humanitat a la història, la qual no ha estat lineal sinó plena d'avanços i retrocessos, de llums i ombres.

Podem impulsar la capacitat de pensar en llibertat, amb criteri propi, temps per a imaginar, contemplar, anticipar-se, dissenyar el projecte de vida per tal de ser agents actius de la pròpia existència, construint societats decents i convivençials... La pràctica de la cooperació ens pot conduir a la fraternitat si som capaços de cultivar l'ètica de la solidaritat i la responsabilitat inspirades pel respecte tant en el treball com en la vida quotidiana.

La resistència ètica a favor de la pau sempre és creativa i inspiradora si es connecta als problemes i necessitats reals de les persones, potenciant les seves capacitats i no conformant-se a pal·liar les seves mancances. Se'ns presenta com un deure ineludible. Una responsabilitat de la qual no podem

defugir, però si és assumida lliurement amb alegria cooperativa també es torna densa de prodigis: una experiència plaent que proporciona satisfacció en no dicotomitjar allò racional d'allò emocional. És un acte d'afirmació de la voluntat en aquesta potent capacitat alliberadora de l'educació i la cultura solidària quan es compromet a transformar des de les petites virtuts i els petits gestos.

Quan sabem que el futur no està predeterminat i sí lliure de fatalisme, llavors tenim espai per intervenir i influir en el que passarà. Per això revelem la nostra humanitat quan parlem, dialoguem i ens comuniquem. Ens alliberem de la por i l'angoixa quan ens reconeixem i sentim empatia per l'altre. Saber relacionar-se i entendre's és bàsic per construir una vida amb sentit!

Les nostres accions i pensament contribueixen als canvis... Però les omissions i inhibicions també, i potser amb més impacte perquè són majoritàries en els grups humans sovint acoquinats per la inseguretat i el temor. Fem història contínuament i sí, sabem que els drames i problemes humans són terribles..., però sense aquestes accions i compromisos podria ser més terrible encara! Sabem que no podem eliminar totes les causes dels problemes, però sempre les podem revertir o reduir. Almenys intentar-ho. L'experiència de la condició humana ens aconsella anhelar i lluitar per un món millor sí, però perfecte no.

El conflicte

Per explicar les relacions humanes, hem de parlar inevitablement del conflicte. El que podem dir és que el conflicte és l'estat natural de les relacions interpersonals, per tant, quan considerem la convivència hem de parlar de conflictes entre persones.

Interessa definir conflicte de forma operativa i, en una primera aproximació, es pot dir que és la manifestació d'una discrepància entre persones i que no és cap situació excepcional, sinó tot el contrari, és el fruit que es pot esperar de la relació entre persones que són diferents i diverses, i que això es tradueix en interessos, opinions i apreciacions sobre la realitat, diferents i diverses.

Al voltant del conflicte es generen efectes indesitjables, com la polarització, l'individualisme, la confrontació, etc. En definitiva, comportaments afavoridors de la disgregació i poc favorables a la cohesió. La regulació i resolució del conflicte enforteix la comunitat, perquè la superació del conflicte és una prova de la capacitat de la societat per cohesionar-se.

Ens agrada, per la seva operativitat, la definició de conflicte com la manifestació d'una situació de desigualtat entre parts, persones o grups en la disposició i gestió dels recursos.

Des d'aquesta definició es pot establir que no hi ha més que dos tipus de conflicte: el de la desigualtat en la disposició dels recursos i el del poder sobre aquests.

Els conflictes de poder són aquells on la diferència sobre els recursos es polaritza reduint-se al poder sobre aquests, i una part en litigi entén que són o han de ser de la seva propietat exclusiva; per tant, l'única solució és l'eliminació o supressió de l'altra part.

Una altra consideració clau sobre el conflicte és que implica necessàriament dues dimensions: una objectiva, ja que sempre hi ha una situació concreta i específica de desigualtat, i una subjectiva, que implica una percepció diferent de les parts, unes percepcions que de vegades tenen l'arrel, no en la situació objectiva que es discuteix, sinó que són manifestacions d'altres conflictes que es trobem amagats.

Som representativitat _____

→ **Participació**

Visibilitat _____

→ **Enfortiment i creació**

Sectors _____

→ **Territori**

Economies feministes _____

**Cooperatives
de Treball**

Federació de Cooperatives
de Treball de Catalunya
Premià 15, 1ª planta. 08014 Barcelona
Tel: 93 318 81 62 · Fax: 93 302 18 85

cooperativestreball.coop

Revista Cooperació catalana,

especialitzada en cooperativisme
i economia social i solidària,
des de 1980.

rocagales.cat

Montse Pallarès
@montpallares

Per una política antiracista de la protecció

Una teoria feminista de la violència, obra de la politòloga francesa Françoise Vergès, segueix el solc de la seva obra anterior (*Un feminisme décolonial*, 2019) on aborda les lluites del feminisme incorporant-hi l'antiracisme, l'anticapitalisme i l'antiimperialisme. És una obra breu, atapeïda de citacions que de vegades fan difícil seguir la lectura.

Però les reflexions de Vergès estableixen un diàleg amb totes les obres comentades i aporten claror i coneixement sobre aspectes de l'*statu quo* que acostumen a restar amagats i en penombra. El més significatiu d'aquests aspectes —per la importància que adquireix en el text— és, segurament, el desvetllament de l'estat protector com a productor real de les violències. Tot i que això no és res que no hagués dit ja Foucault fa quasi mig segle (la mateixa Vergès el cita), sempre va bé refrescar la memòria i contextualitzar.

Per tant, *Una teoria feminista de la violència* funciona a tall de manual, o de llibre de consulta per conèixer què s'escriu i què hi ha escrit sobre els feminismes antiracistes i descoloniais, en contraposició a les posicions dels feminismes civilitzadors, blancs, burgesos, abolicionistes i carceraris. I sí, cal parlar de feminismes

en plural i no de feminisme en singular, perquè les posicions dels diferents corrents del feminisme no poden trobar-se en un context com l'actual, un any 2022 postpandèmic, en un planeta que se'n va en orris, no només en l'àmbit del medi ambient, sinó també pel que fa a la política, a la pau i a l'esperança.

L'origen de la violència, segons Vergès, es troba en el capitalisme racial i extractivista, en l'imperialisme, en les guerres, en el sistema carcerari, en les "polítiques estatals que neguen a la canalla el dret a ser infants". En el cas de França, concretament, continua vigent la dicotomia entre metròpoli i colònia i es posa de manifest "la importància de la raça en la constitució de la nació". El paral·lelisme existent entre les persones esclavitzades que habitaven en les antigues colònies i les persones que avui dia habiten en els barris perifèrics de la República ens mostra aquesta doble vara de mesurar de l'Estat. Perquè és en aquestes divisions que l'Estat estableix què val la pena ser protegit i què no, qui mereix la protecció, és a dir, "quines vides són preuades i reproductibles" (en paraules de Vergès) i quines són prescindibles i, fins i tot, perilloses.

Vergès es planteja quina ha de ser la política descolonial, feminista, antiracista, anticapitalista, antiimperialista, que posi fi a la violència exercida contra les dones i els infants, i especialment contra aquelles que les pateixen de manera més intensa i més cruenta, les que l'estat considera que no tenen dret a ser protegides de la mateixa manera o de cap manera: les dones racialitzades, les que habiten la perifèria, les treballadores sexuals, les dones pobres, les dones trans, les preses, totes les que no caben dins del model d'estat existent.

Els feminismes carceraris, punitius i moralistes, de base blanca, burgesa i europea, no tenen la solució, sinó que atien el problema amb la seva ideologia securitària. La violència és sistemàtica, sistèmica, inseparable del racisme i del capitalisme i, per tant, intrínseca als estats i al seu funcionament i "les feministes civilitzadores desenvolupen el paper eficaç d'administradores neocoloniais".

Cal crear, segons l'autora, una política de protecció alhora que es desarbora l'estructura de violència dels estats. I és necessari un concepte de justícia reparadora i no punitiva.

VERGÈS, Françoise
Una teoria feminista de la violència. Per una política antiracista de la protecció.

Barcelona: Tigre de Paper, 2020
ISBN: 9788418705199
115 pàgines

Aquest llibre el trobareu al
Centre de Documentació
Cooperativa

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Premis economia social

**MÉS DE 9.000€
EN PREMIS**

PREMI PER ALTERNANTS
DE GRADUAT DE MASTER
I DE POSTGRAU

**POTS GUANYAR
FINS A 1.100€
(MÉS 300 € EN
PRODUCTES I SERVEIS
DEL MERCAT SOCIAL)**

Bases
economiasocial.coop/premis

**Fent el teu treball sobre una temàtica vinculada a:
TERCER SECTOR, ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVES**

Últim dia per presentar els treballs: 16 de setembre de 2022
premis@rocagales.cat | economiasocial.coop